

SHRnutí ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE KRAJE V ROCE 2005

OBYVATELSTVO

V roce 2005 byl zaznamenán pozitivní vývoj počtu obyvatel Libereckého kraje. Ke konci roku zde žilo 429 031 trvale bydlících obyvatel včetně cizinců s dlouhodobým pobytem a oproti stavu ze začátku roku se jejich počet zvýšil o 1 468 osob. Tento nárůst byl kladně ovlivněn především stěhováním (počet přistěhovalých totiž převýšil počet vystěhovalých o 1 424 osob), ale i přirozenou měnou (počet živě narozených poprvé od roku 1994 převýšil počet zemřelých o 44 osob).

Celkový kladný přírůstek obyvatel vykázaly i okresy Česká Lípa (72 osob), Jablonec nad Nisou (453 osob) a Liberec (1 117 osob). Okres Česká Lípa jako jediný z uvedených okresů dosáhl kladný přírůstek přirozenou měnou (156 osob), jehož výše pohltila úbytek stěhováním (-84). Okresy Jablonec nad Nisou a Liberec si počet obyvatel navýšily zásluhou stěhování. Počet obyvatel okresu Semily se ve srovnání s rokem 2004 snížil o 174 osob, na jeho negativní vývoj měla vliv jak přirozená měna (-59), tak migrace (-115).

V roce 2005 se v Libereckém kraji narodilo 4 284 dětí, z toho bohužel 13 mrtvě. Mezi 4 271 živě narozenými (meziroční pokles o 1,0 %) mírně z 50,7 % převažovali chlapci. Více než 62 % dětí se narodilo v manželství, v tom 25,1 % dětí přišlo na svět jako první, 27,3 % jako druhé dítě v manželství a 9,7 % dětí mělo dva a více sourozenců. Mimo manželství bylo přivedeno na svět 37,9 % dětí.

Také počet zemřelých se ve sledovaném roce ve srovnání s loňským snížil o 122 na 4 227 osob. V uvedeném roce zemřelo 2 122 mužů a 2065 žen. Z hlediska obou pohlaví byly nejčastější příčinou smrti nemoci oběhové soustavy (49,8 % z celkového počtu zemřelých) a novotvary (26,7 %). Na prvně jmenovanou příčinu skonalo 44,7 % všech mužů (55,2 % všech žen), na druhou pak 29,0 % mužů (24,4 % žen). Hodnota kojenecké úmrtnosti dosáhla 5,4 ‰ (do jednoho roku života zemřelo 23 dětí), hodnota novorozenecké úmrtnosti 3,3 ‰ (do 28 dnů zemřelo 14 dětí). Úroveň těchto ukazatelů se Liberecký kraj v mezikrajském žebříčku řadí na 13. místo před Ústecký kraj.

V uplynulém roce bylo v Libereckém kraji uzavřeno 2 278 sňatků (o 24 více než v roce 2004) a rozvedeno bylo 1 394 manželství (o 74 méně). Nejvíce sňatků na 1000 obyvatel připadlo v okrese Liberec (6,0 ‰), nejvíce rozvodů v okrese Česká Lípa (3,7 ‰).

Počet potratů rok od roku klesá, přesto se Liberecký kraj v přepočtu tohoto údaje na 1 000 obyvatel řadí ke krajům s nejvyšší hodnotou. V roce 2005 bylo evidováno 2 030 potratů (o 2,9 % méně než v roce 2004), přičemž v 65,1 % případů se jednalo o umělé přerušování těhotenství.

ZAMĚSTNANOST A MZDY

V ekonomických subjektech se sídlem na území Libereckého kraje bez podnikatelských subjektů do 20 zaměstnanců a v peněžních institucích a korporacích, pojišťovacích společnostech, vládních institucích a soukromých neziskových institucích bez ohledu na počet zaměstnanců, bylo ke konci roku 2005 zaměstnáno v přepočtu na plně zaměstnané celkem 107 678 osob. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2004 se celková zaměstnanost zvýšila o 1,1 %.

Na meziroční nárůst celkového počtu zaměstnanců v kraji mělo vliv především zvýšení počtu zaměstnanců v odvětví dopravy, skladování a spojů (28,9 %) a v odvětví obchodu, oprav motorových vozidel (10,3 %). V rámci jednotlivých pododvětví a skupin byly vykázány i daleko vyšší meziroční přírůstky a úbytky. Například v odvětví zpracovatelského průmyslu došlo k výraznému zvýšení počtu zaměstnanců ve výrobě oděvů, zpracování a barvení kožešin (347,1 %), tento nárůst ovšem vznikl v důsledku navýšení počtu firem (vykazujících jednotek) podnikajících v této oblasti (z 1 v roce 2004 na 9 v roce 2005). Dále se zaměstnanost zvýšila také ve výrobě rádiových, televizních a spojových zařízení a přístrojů (48,8 %), ve výrobě vlákniny, papíru a výrobků z papíru (38,3 %) a ve výrobě a opravách strojů a zařízení jinde neuvedených (26,1 %). Největší úbytek počtu zaměstnanců zaznamenalo zejména odvětví ubytování a pohostinství (18,4 %), stavebnictví (16,2 %) a odvětví výroby a rozvod elektřiny, plynu a vody (12,6 %). Ke konci roku 2005 pracovalo méně zaměstnanců také v oblasti vzdělávání (5,7 %), v zemědělství a myslivosti, lesnictví (3,2 %) a v odvětví těžba nerostných surovin (2,3 %).

V jednotlivých okresech kraje se počet zaměstnanců vyvíjel odlišně. Zatímco v okresech Česká Lípa a Jablonec nad Nisou se jejich počet meziročně snížil o 1,8 %, resp. o 3,8 %, v okrese Liberec a Semily jejich počet naopak vzrostl, a to o 3,6 %, resp. o 7,2 %.

Průměrná hrubá měsíční mzda v Libereckém kraji přepočtená na plně zaměstnané, která byla zjišťována u výše uvedených firem, ke konci roku 2005 činila 17 498 Kč, což znamená meziroční nárůst o 4,8 %.

Zaměstnanci v kraji tak pobírali 89,3 % průměrné hrubé měsíční mzdy v České republice. V porovnání 14 krajů se jedná o šestou nejvyšší mzdu. Nejvyšší průměrné hrubé měsíční mzdy dosahovali zaměstnanci z okresu Liberec (18 256 Kč), naopak nejnižší mzdy pobírali zaměstnanci firem sídlících v okrese Semily (16 208 Kč). Z porovnání 91 okresů České republiky plyne, že okres Liberec se dosaženou úrovní průměrné hrubé měsíční mzdy umístil na 33. pozici, okres Česká Lípa na 34. místě, okres Jablonec nad Nisou obsadil 47. místo a okres Semily 67. místo pomyslného žebříčku.

Průměrné měsíční mzdy dosahovaly v roce 2005 nejvyšších hodnot v následujících odvětvích: těžba nerostných surovin (21 118 Kč), výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody (20 327 Kč), finanční zprostředkování (19 391 Kč). Nejnižší mzdy pak pobírali zaměstnanci pracující v odvětvích ubytování a stravování (12 056 Kč) a zemědělství a myslivost, lesnictví (13 297 Kč).

VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL

Celkový počet osob zaměstnaných v hlavním zaměstnání v Libereckém kraji ve 4. čtvrtletí roku 2005 dosáhl 202,0 tisíc osob, přičemž se jednalo o 116,7 tisíc mužů (57,8 %) a 85,2 tisíc žen (42,2 %). Ve srovnání se stejným obdobím roku 2004 tak byla celková zaměstnanost o 3,5 tisíc osob nižší. Podíl kraje na celorepublikovém počtu osob v hlavním zaměstnání činil pouze 4,2 %. Druhé a další zaměstnání souběžně se svým hlavním zaměstnáním mělo (vykonávalo) ve sledovaném období 4,3 tisíce osob, což znamená meziroční pokles o 1,4 tisíce osob. Na zkrácenou pracovní dobu pracovalo 7,8 tisíc osob, z toho 83 % představovaly ženy. Počet obvykle odpracovaných hodin týdně v hlavním zaměstnání se ve srovnání se čtvrtým čtvrtletím minulého roku zvýšil o 0,2 hodiny na 41,6 hodin.

V odvětví průmyslu bylo zaměstnáno 44,9 % všech zaměstnaných v Libereckém kraji, v odvětví obchodu, oprav motorových vozidel a spotřebního zboží pracovalo 10,0 % a ve stavebnictví 8,9 % zaměstnaných.

Míra ekonomické aktivity, tj. podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných k počtu všech osob starších 15-ti let, dosáhla ve sledovaném období 59,5 %, tzn. o 1,3 procentní body méně než tomu bylo ve stejném období roku 2004. Míra ekonomické aktivity mužů pak činila 69,9 % a žen 49,8 %.

Na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil bylo zjištěno, že počet nezaměstnaných ve 4. čtvrtletí roku 2005 dosáhl 13,8 tisíc osob, z toho 39,9 % tvořili muži. Počet nezaměstnaných se tak oproti stejnému období roku 2004 zvýšil o 0,3 tisíce osob. Obecná míra nezaměstnanosti vzrostla oproti poslednímu čtvrtletí roku 2004 o 0,2 procentní body na 6,4 %. V případě žen činila 8,8 %, v případě mužů pak 4,5 %. V rámci celé České republiky se Liberecký kraj na celkovém počtu nezaměstnaných podílel 3,4 %.

NEZAMĚSTNANOST (z údajů MPSV)

K 31. 12. 2005 bylo na úřadech práce v Libereckém kraji evidováno celkem 18 923 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s rokem 2004 došlo ke snížení jejich počtu o 1 376 osob, tj. o 6,8 %, ve srovnání s koncem září roku 2005 se jedná o pokles ve výši 0,7 %, tj. o 132 osob. Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání představovaly ženy 53,1 %, jejich podíl tak meziročně klesl o 0,6 procentních bodů.

Míra registrované nezaměstnanosti dosáhla v kraji ke konci roku 2005 hodnoty 7,73 %. Touto úrovní se Liberecký kraj v mezikrajském srovnání řadí na 6. místo pomyslného žebříčku. V rámci porovnání 77 okresů České republiky se z okresů Libereckého kraje nejlépe umístil okres Jablonec nad Nisou, a to na 18. místě. Následoval okres Semily na 25. místě, okres Česká Lípa na 33. místě, okres Liberec pak obsadil 38. místo. Míra registrované nezaměstnanosti v České republice k 31. 12. 2005 dosáhla 8,88 %, Liberecký kraj se tak výše zmíněnou úrovní pohybuje pod celorepublikovým průměrem.

Meziroční pokles ve výši 3,2 % zaznamenal počet uchazečů o zaměstnání se změněnou pracovní schopností (tj. občané se zdravotním postižením). Klesl také počet absolventů škol registrovaných na úřadech práce, a to dokonce o 20,6 %. Pravděpodobnou příčinou tohoto relativně výrazného úbytku uchazečů z řad absolventů škol je i nadále změna zákona o zaměstnanosti, podle které nemá absolvent bez minimální roční praxe nárok na příspěvek v nezaměstnanosti. K 31. 12. 2005 mělo nárok na podporu v nezaměstnanosti 5 678 registrovaných uchazečů o zaměstnání, tj. pouze 30,0 % všech nezaměstnaných. Počet uchazečů pobírajících příspěvek v nezaměstnanosti se tak oproti roku 2004 nepatrně zvýšil o 0,3 %.

Ke konci roku 2005 evidovaly úřady práce celkem 2 425 volných pracovních míst a na 1 volné pracovní místo připadalo 7,80 uchazečů. V porovnání se stejným obdobím roku 2004 se počet volných pracovních míst snížil o 4,8 %. Snížil se také počet uchazečů na 1 volné pracovní místo (ze 7,97 osob na 7,80 osob).

ORGANIZAČNÍ STATISTIKA

Na konci roku 2005 bylo ve statistickém Registru ekonomických subjektů (RES) evidováno v Libereckém kraji 109 557 subjektů. V porovnání s koncem roku 2004 došlo k nárůstu o 1 350 ekonomických subjektů, tj. o 1,2 %.

Z hlediska právní formy v Registru ekonomických subjektů jednoznačně převažují fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku. Jejich počet k 31. 12. 2005 v kraji dosáhl 81 403 osob, jejich podíl na úhrnu všech subjektů pak 74,3 %. Z dalších významných právních forem bylo v rejstříku zapsáno 7 912 společností s ručením omezeným (7,2 % všech ekonomických subjektů), 2 876 zahraničních osob (2,6 %), dále 1 173 společenství vlastníků jednotek, 444 akciových společností a 372 družstev.

Nedílnou součástí registru ekonomických subjektů jsou i neziskové organizace – k 31. 12. 2005 bylo zaregistrováno 2 256 sdružení, svazků, spolků, společností, klubů aj. a 1 470 organizačních složek sdružení.

Největší podíl ve struktuře ekonomických subjektů dle odvětví převažující činnosti tvoří subjekty zabývající se obchodem, opravami motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnosti (s počtem 28 424, tj. 25,9 % celkového počtu ekonomických subjektů). Druhým nejsilněji zastoupeným odvětvím byl na konci roku 2005 průmysl, v rámci něj zpracovatelský průmysl se 17 960 subjekty, tj. 16,4 %. Dalšími významnými odvětvími jsou činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti (16 876 subjektů, tj. 15,4 %) a stavebnictví (14 950 subjektů, tj. 13,6 %).

Více než jedna polovina subjektů zapsaných v Registru ekonomických subjektů neuvádí počet svých zaměstnanců a 29,5 % subjektů nezaměstnává žádného pracovníka. Do kategorie 1 – 5 zaměstnanců se zařadilo 6,3 % subjektů, počet 6 – 9 pracovníků uvedlo 1,1 % subjektů a 10 – 19 zaměstnanců 1,0 % subjektů. V kategorii subjektů s více než 2 500 zaměstnanci sídlí v Libereckém kraji 5 firem.

STAVEBNÍ POVOLENÍ

Počet stavebních povolení vydaných stavebními úřady na území Libereckého kraje v roce 2005 ve srovnání s rokem 2004 poklesl o 11,6 %. Z celkového počtu 5 513 stavebních povolení se 42,6 % z nich vztahovalo na stavby bytových a nebytových budov, 41,1 % na ostatní stavby (např. vodovodní sítě vč. přípojek, komunikace, mosty apod.) a 16,3 % na stavby na ochranu životního prostředí. Nová výstavba bytových a nebytových budov pouze nepatrně (o 1,2 procentního bodu) převažuje nad změnou dokončených staveb. V příštích letech by v Libereckém kraji mělo být vybudováno 1 044 nových bytů.

Celková orientační hodnota staveb, na které byla v roce 2005 vydána stavební povolení v Libereckém kraji, dosáhla výše 7 432 mil Kč a oproti roku 2004 se snížila o 0,5 %. Největší podíl z uvedené částky (71,4 %) připadl na bytové a nebytové budovy. Průměrná hodnota na jedno stavební povolení činila v Libereckém kraji 1 348,1 Kč a v mezikrajském srovnání byla tou nejnižší (nejvyšší v Hlavním městě Praze – 3 285,3 Kč).

Investiční aktivita meziročně poklesla i ve třech okresech Libereckého kraje – v okrese Česká Lípa o 6,5 %, v okrese Jablonec nad Nisou o 16,9 % a v okrese Liberec o 20,4 %. V okrese Semily byl však vykázán nárůst vydaných stavebních povolení o 1,5 %. Meziokresní rozdíly v počtu vydaných stavebních povolení byly příliš výrazné (nejvíce okres Česká Lípa – 1 517, tj. 27,5 % z celkového počtu, nejméně okres Jablonec nad Nisou – 1 240, tj. 22,5 %). V okrese Česká Lípa a Semily více než polovina stavebních povolení připadla na bytové a nebytové budovy, v případě okresu Jablonec nad Nisou a Liberec většina stavebních povolení byla vydána na stavby ostatní (47,7 %, resp. 59,3 %). Nejvyšší průměrná hodnota na jedno stavební povolení byla vykázána v okrese Semily (1 652,0 tis. Kč), nejnižší v okrese Jablonec nad Nisou (1 156,5 tis. Kč).

Stavební úřady v roce 2005 vydaly rozhodnutí ke zrušení 30 budov, v tom 26 bytových a 4 nebytových. Dvacet bytových budov nebo jejich částí bylo odstraněno, 5 budov nebo jejich částí bylo převedeno na nebytovou budovu. Se zrušením budov ubylo v našem kraji 31 bytů.

BYTOVÁ VÝSTAVBA

V roce 2005 ve srovnání s nadprůměrným rokem 2004 došlo v Libereckém kraji a jeho okresech (na rozdíl od vývoje v celé České republice) k jistému útlumu bytové výstavby. Počet zahájených bytů ve sledovaném období poklesl o 33,0 %. K nejvýraznějšímu poklesu v mezikrajském srovnání došlo v okrese Liberec (45,0 %), k nejnižšímu v okrese Semily (5,3 %). Pokračující trend ve výstavbě rodinných domů potvrdil jejich 67,4 % podíl na celkovém počtu 961 zahájených bytů. Navíc téměř 11 % zahájených bytů bude realizováno nástavbou, přístavbou a vestavbou k rodinným domům. Opačná situace nastala u hlavního města Prahy, kde 74,0 % bytů bude získáno výstavbou bytových domů, 10,3 % nástavbou, přístavbou a vestavbou k bytovým domům.

Také v dokončování staveb nebylo v Libereckém kraji dosaženo loňské úrovně, pokles činil 13,9 %. Tato skutečnost se však neprojevila v jediném jeho okrese, a to v okrese Semily, ve kterém počet dokončených bytů meziročně vzrostl o 22,1 %. Podíl bytů dokončených v rodinných a bytových domech se pohyboval na přibližně stejné úrovni (v prvním případě 40,8 %, ve druhém 40,5 %).

Převaha dokončených bytů nad zahájenými vedla ke snížení počtu rozestavěných bytů o 0,6 %, k 31. 12. 2005 zůstává rozestavěno 5 616 bytů.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělské subjekty se sídlem na území Libereckého kraje vyprodukovaly v roce 2005 celkem 5 798 tun masa v jatečné hmotnosti. Na celkové výrobě masa v České republice se tak kraj podílel pouze 1,4 %, což v porovnání s ostatními kraji znamená druhý nejnižší podíl. Celková produkce masa v kraji byla z největší části pokryta výrobou vepřového masa (4 123 tun, tj. 71,1 %). Produkce hovězího a telecího masa dosáhla jen 1 669 tun, tj. 28,8 %. Výroba ostatních druhů masa byla nesrovnatelně nižší a pohybovala se v rozmezí od 1 tuny (jehněčí maso) do 2 tun (skopové a koňské maso). V porovnání s rokem 2004 se pak celková výroba masa v kraji snížila o 27,2 %. Pokles zaznamenala také výroba všech druhů masa, výjimkou byla pouze produkce koňského masa, která se oproti roku 2004 zvýšila relativně o 37,0 %. Nejvýraznější úbytek pak zaznamenala výroba hovězího a telecího masa, a to o 1 041 tun, tj. o 38,4 %.

Vzhledem k tomu, že zemědělství není pro Liberecký kraj hlavním a tedy stěžejním odvětvím, nepatří realizované objemy prodeje rostlinných výrobků místních zemědělských podniků (nad 10 hektarů zemědělské půdy) k nejvyšším. V případě obilovin se tyto podniky na republikovém prodeji podílely při objemu 64 656 prodaných tun 1,1 %, u luštěnin při objemu 1 128 tun 2,1 %, u konzumních brambor jejich podíl při objemu 1 431 tun činil 0,4 %. Na prodeji ovoce se Liberecký kraj podílel 1,3 %, zeleniny 0,3 %, řepky 1,7 % a technické cukrovky 0,9 %.

Celkový objem sklizně jednotlivých zemědělských plodin vychází především z osevních ploch a klimatických i vegetačních podmínek v daném roce. Celková sklizeň obilovin v roce 2005 dosáhla 113 539 tun (při osevu 26 490 hektarů), brambor (bez raných) 12 785 tun (při osevu 449 hektarů), kukuřice na zeleno a siláž 122 548 tun (při osevu 3 662 hektarů) a řepky 14 408 tun (při osevu 5 051 hektarů). V rámci obilovin převažovala pšenice, a to především pšenice ozimá, jejíž hektarový výnos činil 4,98 tun.

PRŮMYSL

Ke konci roku 2005 mělo v Libereckém kraji sídlo 121 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, přičemž převážná většina z nich (97,5 %) byla podle OKEČ zařazena do zpracovatelského průmyslu. Meziročně se počet subjektů snížil o 2 podniky. Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve sledovaném období činil 48 479 osob a oproti předchozímu roku se nepatrně zvýšil o 0,6 %. Největší přírůstek osob v rámci zpracovatelského průmyslu připadá na výrobu vlákniny, papíru a výrobků z papíru (40,3 %). Naopak největší meziroční úbytek stavu pracovníků vykazovala výroba základních kovů, hutních a kovodělných výrobků (16,7 %).

Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci vzrostla ze 17 200 Kč v roce 2004 na 18 254 Kč v roce 2005, tj. o 6,1 %. Úroveň průměrné měsíční mzdy se Liberecký kraj v pomyslném žebříčku krajů umístil na šestém místě, prvenství si s průměrnou mzdou 24 442 Kč udržuje Hlavní město Praha. Nejvyšší uveřejněná průměrná mzda v rámci zpracovatelského průmyslu v Libereckém kraji byla dosažena v odvětví výroby dopravních prostředků a zařízení (23 023 Kč), nejnižší ve výrobě textilií, textilních a oděvních výrobků (13 591 Kč).

Celkové tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci činily v běžných cenách 101,4 mld. Kč, z čehož 99,2 % připadalo na tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy.

STAVEBNICTVÍ

V roce 2005 se na území Libereckého kraje stavební výrobou zabývalo v průměru 77 podniků (s 20 a více zaměstnanci a se sídlem v kraji), přičemž téměř 43 % firem působilo v okrese Liberec, 26,0 % v okrese Česká Lípa, 19,5 % v okrese Jablonec nad Nisou a pouze 11,7 % v okrese Semily. V uvedených podnicích v průměru pracovalo 3 833 zaměstnanců, jejich průměrná hrubá mzda dosáhla úrovně 17 622 Kč a meziročně vzrostla o 3,5 %. I přes tento nárůst se pohybovala o 1 304 Kč pod průměrem České republiky a o 8 001 Kč pod průměrnou mzdou v hlavním městě Praze (nejvyšší mzda v rámci krajů ČR). Nejvíce

zaměstnanců evidovaly stavební podniky v libereckém okrese (1 988 osob, 51,9 % podíl na celkovém počtu), ti pobírali nejvyšší průměrnou mzdu ve srovnání s ostatními okresy Libereckého kraje (19 454 Kč).

Vykázaný objem základní stavební výroby v roce 2005 ve srovnání s rokem 2004 vzrostl o 6,8 %, její hodnota ve výši 6 158,5 mil. Kč běžných cen řadí Liberecký kraj v mezikrajském srovnání na předposlední místo před Karlovarský kraj. Nárůst v tomto srovnání zaznamenaly i stavební práce podle dodavatelských smluv „S“ (o 8,9 %), realizované především v tuzemsku. Objem tuzemských stavebních prací „S“ se meziročně zvýšil o 9,5 % na 7 864,9 mil. Kč běžných cen a jejich rozhodující podíl (91,3 %) připadl na novou výstavbu, rekonstrukce a modernizace. Ta byla z dvou třetin realizována v rámci pozemního stavitelství. Opravy a údržba představovaly 8,6 % a ostatní práce 0,1 % tuzemských stavebních prací „S“. V prvním případě byl vykázán meziroční nárůst o 13,5 %, ve druhém pokles o 33,6 %. Mezi okresy Libereckého kraje můžeme u těchto ukazatelů sledovat pozitivní vývoj především u okresu Semily (nárůst základní stavební výroby o 35,4 %, nárůst stavebních prací „S“ o 38,5 %).